

De danske Baptist-Menigheders
Forenings-Konferents,

holdt i Dure Menigheds Kapel

den 1ste, 2den og 3die Juli 1869.

Et Udtog af Protokollen i Konferentsens Møder.

Nakføv.

Trykt i Pedersens Bogtrykkeri.

1869.

Følge den forudtagne Beslutning, og efter nærmere Indbydelse i „den danske Evangelist“, afholdtes de danske Baptist-Menigheders Konferents den 1ste, 2den og 3die Juli 1869 i Kapellet i Dure pr. Svendborg. Følgende Brødre vare mødte:

Aalborg: Lars Jørgensen og Hans Molholm;
 Vorholm: P. C. Nyding; Farre: Morten Olsen og A. N. Dahlgreen; Hals: Chr. Nielsen og Chr. Christenien; Høiby: Peter Rasmussen; Kjøbenhavn: J. Købner, C. Hansen og J. Struve; Langeland: A. Madsen Hansen; Lolland: Niels Larsen og Wilhelm Jensen; Løgstør: J. Sandberg og A. Houmann; Dure: F. A. Petersen, Christen Madsen, Hans Sørensen og Mogens Nielsen; Sipperup: Christian Larsen; Bandløje: Lars Henriksen og Christian Petersen; Veile: Jørgen P. Hansen; Vestsjælland: Niels Hansen, Christen Holgersen og F. C. Madsen, og som Gæster: P. P. Schmidt, Laust Jakobsen, Søren Hansen og M. Ekman. Desforuden havde enkelte Søstre fra forskellige Steder og ikke saa Medlemmer af Dure Menighed indfundet sig.

Torsdag den 1ste Juli, Morgen Kl. 8, samlede man sig i Dure Kapel, som var smykket og ret indbydende. Efterat der var affunget et Par Vers af en Psalme og holdt Bøn, rettede Stedets Forstander, F. A. Petersen, nogle herlige Ord til de forsamlede Brødre. Han hød dem velkommen i Menighedens Navn og bemærkede bl. A., at hvad Gud havde talet angaaende Egtteskabet: „Det er ikke godt, at Mennesket er for sig alene“, ogsaa kunde anvendes i aandelig Henseende angaaende hvert enkelt Guds Barn. Endskjøndt Adam var hellig og

havde sin Gud, saa var det dog ikke godt, at han var ene, hvorfor Gud skabte ham en Medhjælp, og skjøndt et Guds Barn er retfærdiggjort ved Troen paa Jesus og har sin Gud, saa er det dog heller ikke godt, at det er alene. Saadant lærer Guds Ord og Erfaringen os. Derfor maa et Guds Barn forbindes med andre Guds Børn, og derfor holde vi Forsamlinger, oprette Menigheder og afholde Konferentier. Alt dette er fornødent, fordi Gud siger: „Det er ikke godt, at Mennesket er for sig alene.“

Følge Br. Petersens Opfordring rettede Br. Købner derpaa et Par Ord til Forsamlingen. Han bemærkede, at hvad der var talt af Br. Petersen, var som talt af hans Hjerte, og skulde han tilføie noget, saa vilde han blot udtale sin Glæde over, at han fandt Kapellet og Alt i samme saa skjønt og herligt. Det var ham et godt Tegn paa Menighedens gode Tilstand. For et Par Aar siden havde han fundet Kapellet forfaldet og daarligt. Det bar dengang Bidne om Menighedens daarlige Tilstand. Nu derimod var det, Gud være lovet, anderledes. Det Hdre og det Indre svarede til hinanden osv.

Konferentien ordnedes nu. Br. Købner blev eenstemmig valgt til at lede Forhandlingerne, og N. Larsen og S. Hansen til at nedskrive samme. Først optoges en Liste over de Afordnede, og dernæst fastsattes Tiden for Møderne og de øvrige Forsamlinger i de Dage, man agtede at være sammen.

De ordnende Brødre afgave nu deres Beretninger. Siden sidste Konferents havde der blot een Gang været gjort Fordring paa deres Tjeneste. Søren Hansen havde været i Høiby, og hjulpet den derværende Menighed med een af deres Sager.

De nedlagte nu deres Embede.

Dernæst fremlagtes Regnskabet. Indtægten i det sidste Aar (Kassebeholdningen 96 Rd. 1 $\frac{1}{2}$ iberegnet) havde været 418 Rd. 5 Mt. 15 $\frac{1}{2}$ og Udgiften i samme Tid 192 — 3 — 6 —
saa at Kassebeholdningen er . . . 226 Rd. 2 Mt. 9 $\frac{1}{2}$

Missionærene saavel som Menighedernes Forstandere og Lærere meddeelte derpaa Lidt om de forffjellige Menigheders Tilstand og om Frugterne paa deres Arbeidsmarker i det fælles Fædreland. Af disse Beretninger fremgik det, at man allerede havde høstet herlige Frugter af de forrige Konferentier. Fred og Enighed herskede i det Hele taget alle vegne, og det ikke alene imellem Medlemmerne, men ogsaa imellem Menighederne. Fra flere Steder kunde man berette om Tilvært og Fremgang. Saaledes var i dette Aar optaget i Kjøbenhavn 27, i Aalborg 10, i Farre 12 og paa andre Steder et mindre Antal Medlemmer. Desuden er der Udsigter til Guds Riges Udbredelse paa flere Steder. Hvad der især klagedes over, var den Modstand, Guds Rige mødte fra Grundtvigianernes og andre Vildfarendes Side, saavel som over den amerikanske Udvandringslyge, Mangel paa Arbeidere og Midler til deres Udsendelse.

Efter Meddelelsen af disse Beretninger (hvilke mere fuldstændige ere optagne i Evang. Nr. 7 og 8 d. A.), sagde Røbner: Naar vi nu tænke paa det, vi have hørt, ja have vi Aarsag til at falde Herren tilføde og prise og takke ham. Guds Rige er dog overalt gaaet fremad, omend flere Steder kun smaat. Lader os være glade og takke Gud. Vi kunne ikke gjøre Djævelen en større Tjeneste end at forsfage. Lad os aldrig høre op med at virke; men lad os fatte Mod til at gjøre Mere, end vi hidindtil have gjort.

Der er endnu et Par Gjenstande, som jeg maa omtale. I Henseende til det, som blev meddeelt fra Hals, vil jeg bemærke. I Kjøbenhavn blev en Mand, som havde været udeluft i meget lang Tid, gjenoptaget, men desværre levede han endnu, uden at Menigheden vidste det, i Druffensklabslasten. Formodentlig har han tænkt, at han var læntebundet af Satan saaledes, at disse Lænker ikke vare til at bryde, thi han styrtede sig i det evige Dyb, idet han druknede sig. Vi tænkte først, at det var skeet af Banvare; men der fandtes desværre Kjendsgjerninger for, at det var skeet af fri

Billie. Lad os virke hen til, at Saadant ikke fleer mere, at Satan ikke skal styrte os i Fordærvelse. Fra den første kjøbenhavnske Forstanders Tid var der ikke mindre end Fire, som gjorde Ende paa deres Liv, og det er ikke at undres over, naar vi betænke, hvorledes Drifjældigheds gruelige Laft dengang fandtes, hvor man allermindst skulde have ventet den. En Mand kom i hiin Tid til Gen, som han nærmest troede at maatte henvende sig til for at faae Trøst, men denno hød ham Brændeviin, for derved at trøste sig. Maatte der nu ikke findes Gen iblandt os, som rørte ved den djævelske Drik.

Efterat Røbner endnu havde talt et Par Ord om Udvandringen til Amerika, hvilket vi her ville forbigaae, da det er optaget i Evangelisten, stred man til de egentlige Forhandlinger. Dog tillade vi os først at omtale en Gjenstand, som blev drøftet iblandt selve Missionsefterretningerne. Medens Chr. Nielsen fra Hals afgav en Beretning, meddeelte han, at den bekjendte Sommer var kommen til Byen Ulsted for at holde Forsamlinger, og det Spørgsmaal blev derfor opkastet:

Bør vore Medlemmer besøge Sommers Forsamlinger?

Paa dette Spørgsmaal blev svaret bl. A., at man aldrig ved sit Exempel maatte give Anledning til, at Noget kom til at høre paa grundfalsk og sjælsfordærlig Lærdom; thi hvis en Saadan blev hildet i Bildfarelsens Garn, saa kunde han træde op imod os paa Dommens Dag og sige, at man var Skyld i hans Fortabelse. Her var naturligviis ikke Tale om mere underordnede omtvistede Lærdomspunkter, men det fremhævedes, at Sommer, trods sin Beltalenhed, nægter Christendommens Grundvold, Christi Guddom, og andre Grundsandheder. Der toges følgende Beslutning:

Konferentsen holder det for høist fordærveligt og syndigt, at vore Medlemmer besøge Forsamlinger, hvor Grundsandhederne i Guds Ord fornægtes, og i hvilke vi ikke ønske, at noget Menneske skal komme til sin Sjæls Fortabelse. Konferentsen troer, at en Christen er

ansvarlig for det Exempel, han giver Andre. Genstem-
mig antaget.

Man skred nu til at tale

Om Missjonen.

Søren Hansen ønskede, at der maatte gjøres Mere for Missjonen og spørger: Hvad skal der gjøres for at faae flere Missjonærer?

Røbner: Er der Nogen, som kan sige os, hvorfra vi skulle faae Penge og dernæst Folf?

S. Hansen: Ved at reise omkring i Landet har jeg fundet flere Brødre, som nok kunne blive Missjonærer; men vi tør ikke udsende dem, førend de have nydt nogen Underviisning. Jeg troer ikke, at det er saa vanskeligt at finde 5—6, maafee 10 Brødre; men de maa paa Missjionskolen. Jeg havde tænkt, at vi kunne benytte 3 Maaneder af Sommertiden og en Plads i Kapellet til Underviisningen for at spare Lys og Ildbrændsel; men nu er der kommet Noget iveien, saa det ikke kan skee iaar. Jeg vil ogsaa gjøre mig Ild for at samle Penge dertil.

Røbner: Det glæder mig at høre Saadant; men vi kunne ikke begynde paa Missjionskolen, saalænge Psalmebogen ikke er færdig.

L. Jakobsen: Mit Ønske er at faae Missjionskolen oprettet iaar, om ogsaa Psalmebogen skal sættes lidt tilbage. Har man ventet saalænge paa den, saa kan man vente Lidt endnu.

S. Hansen: Erfaringen har lært os, at L. Jakobsen ikke havde skaffet sig saa stor Indflydelse, hvis han ikke havde været paa Missjionskolen. Enkelte ere vel imod saadanne Skoler; men denne Modstand svinder dog efterhaanden.

Røbner: Ingen god Sag fremmes, uden at den møder Modstand. Men her maa jeg berøre en anden Sag, nemlig: Naar Psalmebogen er færdig, saa maa jeg nødvendig til England for at samle Penge til Kapellet i Kjøbenhavn, og denne Reise vil tage mindst $\frac{1}{2}$ Aar.

Det er jo rigtignok et aandsførtærende Arbejde; men der er vel intet andet Raad. En Broder i Jylland laante os 1000 Rd., af hvilke Kenterne skulde anvendes til Missionen. Naar Herren saaledes vilde opvække Brodre her, som vilde hjælpe os, saa slap jeg fri for denne ubehagelige Reise.

N. Larsen: Hvor stor er Gjelden?

Købner: 5000 Rd.

N. Larsen: Da Købner ikke godt kan undværes her, kunde det saa ikke lade sig gjøre, at de danske Menigheder hjalp vore Sødkende i Kjøbenhavn at betale Kenterne af denne Sum?

Chr. Nielsen understøtter dette.

E. Hansen: Vi ønske at faae den Gjeld bort, som hviler paa Kapellet, og da det ikke er nok, at der kommer en Mand til England, som kan tale Sproget der, men en saadan, som ogsaa har Jndflydelse, saa troer jeg, at Købner er den Mand, som bør sendes, idet han har faaet Raade til at udrette saa Meget.

Købner: Naar der af de Velhavende blot blev lagt et Mars Overflud tilside og givet os, saa vilde vi være hjulpsne. Disse Giveres Rigdom blev saa i dette Aar ikke forøget, og dette er Alt. Den Mand i Kjøbenhavn, som gav os de 1000 Rd. og laante os de 2000 Rd. uden Kenter, er ingen rig Mand.

N. M. Hansen: Der ere vel Mange, som ikke have noget Overflud; men saa kunde de jo gjøre et lille Laan paa deres Eiendomme, for at kunne bidrage en lille Sum til Kapellet.

J. A. Petersen foreslaaer, at hvis Overfludet ikke kan slaae til, da ot laane Kjøbenhavnerne det Manglende. Han anbefaler desuden, at hvert Medlem giver 3 Mk. om Aaret, indtil denne Gjeld er betalt.

Chr. Nielsen gjør det Forslag, at tage Aktier i Kapellet, saaledes som der gjøres ved Høistolerne. Aktierne kunne være smaae, for at den Fattige kunde være med. De mere Bemidlede kunde saa tage 5, 10 eller flere.

Struve raader til at give, medens man har Penge;

saaledes har han ofte baaret sig ad, selv om han havde Brug for Pengene til noget Andet. Derhos skulde man altid tænke mere paa selv at give, end paa at formane Andre dertil. Vi skulle gjøre Herrens Sag til vor Sag, og saaledes give vore Penge til vor egen Sag.

Røbner: Vi Danske bør betragte os som een Familie, og derhos besidde saamegen Gressfølelse, at vi, som enhver anden Familie, selv bære Omsorg for Familiens Lemmer, uden at tigge hos andre Familier i fremmede Lande.

N. Larsen: Var det ikke bedre, at Røbner først besøgte vore Menigheder, for at kollektere til Kapellet. Maaske vi selv kunde samle det Fornødne, saa at Englandsreisen kunde undgaaes, da vi ikke godt kunne undvære ham, og med det Samme fik han besøgt vore Menigheder.

B. Rasmussen: De danske Menigheder tælle omtrent 1800 Medlemmer. Om man og frareguer en Trediedeel som Fattige, saa tror jeg dog ikke, det vil blive saa vanskeligt at samle 2—3,000 Rd.

Røbner: Jeg har intet imod at berejse vort eget Land; det er en heel anden Ting, end at reise i et fremmed. Her kjende vi hverandre, og man føler sig hjemme, det er derfor langt lettere, at betle her, end i England. Er det Brødrenes Naad, at jeg skal besøge Menighederne her i Danmark, istedetfor at reise til England?

Da flere Brødre havde udtalt sig herfor, sagde Røbner: Vil de Brødre, som mene, at det er bedst, at jeg besøger Danmark, for at indsamle Bidrag til Kapellet i Kjøbenhavn, give det tilkjende.

Alle stemte derfor, med Undtagelse af To.

Man var dernæst enig om, at den bedste Tid til at foretage denne Betlereise, var først. Foraar, og saa vilde man forberede Medlemmerne herpaa, deels ved at bestemme visse Judsamlingsterminer, og deels ved paa anden Maade at begynde Judsamlingen.

Røbner: Efterat have gjort en liden Udflugt, idet

vi have talt om Kapellet i Kjøbenhavn, vende vi tilbage til vort egentlige Emne, nemlig Missionarers Underviisning. Hvorledes denne skal være, have vi allerede talt om; men nu er Spørgsmaalet: Naar skal den finde Sted?

Flere Brødre yttrede sig derhen, at sjøndt Underviisningen var særdeles vigtig og nødvendig, saa var der dog saa stor en Trang til Psalmebogen, at man i ethvert Tilfælde maatte have den først; thi selv om et Par Brødre kom til Kjøbenhavn i denne Sommer, saa vilde det dog ikke hjælpe stort. Det var derfor bedre at vente indtil Psalmebogen blev færdig.

Røbner: Medens Tolen er om Underviisningen, tillader jeg mig at meddele noget om et Slags Underviisning, som allerede har fundet Sted i Kjøbenhavn. I Søndagskolen have vi 7—8 Lærere, som ere vante til at komme sammen til Underviisnings Forberedelse een Aften i Ugen. De opskrive deres Lektier saavel af det gamle som af det nye Testamente. for efter disse at tale med Børnene. Jeg foreslog disse Brødre, at komme sammen en anden Aften i Ugen, for at øve sig i at tale i Forsamlinger, nærmest paa Stationer. Men da det ikke ret vilde gaae for dem, selv at udarbejde Udkast til deres Foredrag, og da det var mig om en virkelig Fortolkning af Guds Ord at gjøre, ved hvilken man faaer det ud af Texten, som ligger deri, saa gav jeg dem nogle af mine gamle Udkast, som jeg lod dem beholde i 14 Dage. De holdt saa Foredrag efter mine Udkast, som dog Ingen hørte uden de selv og jeg, og som saa gav enhver af os Leilighed til at sige sin Mening om dette og hiint i det hørte Foredrag, naar det var forbi. Feilene bleve saaledes rettede. En af disse Brødre udmærkede sig særdeles ved god Fatteevne. Da jeg var forreist en kort Tid lod jeg ham prædike nogle Gange efter mine Udkast. Siden udarbejdede han selv Udkast, og prædiker nu hver anden Onsdag for mig til Alles Tilfredshed. De andre Brødre ere ogsaa komne videre.

Til en Prøve læste Røbner et af sine Udkast (Joseph

og hans Brødre), hoormed denne Dags Forhandlinger sluttedes.

Fredag Morgen Kl. 8.

Et Par Vers bleve afjungne. Br. Chr. Petersen holdt Bøn.

Røbner læste atter et Udkast til en Prædiken (Ap. G. 2, 1—16). Flere Brødre meente, at disse Udkast burde være mere fortsatte; men Røbner og Andre troede ikke, at de vare for lange; thi hvis de vare kortere, saa vilde de ikke blive tilstrækkelig forstaaede af den Uindøvede. De fleste stemte for, at Røbner efter eget Skjøn og Valg, skulde lade et vist Antal af sine Prædikenudkast litografere, som Brødrene, der prædike, kunde kjøbe.

Derpaa forelagdes et Spørgsmaal fra Hals Menighed.

Da denne Menighed ikke seer sig istand til at understøtte en Missionær, saa spørges, om den, ved at indstøde sit hele Bidrag (20—30 Rd. aarlig) i Foreningens Kasse, kan faae en Missionær understøttet af samme Kasse? — I Forbindelse hermed læste Røbner et Brev, som han havde faaet fra Br. N. Moegreen i Frederikshavns Menighed. Indholdet var, at Brevets Skriver var ansat som Prædikant, men følte sin Udygtighed i Embedet, og ønskede derfor at faae nogen Underviisning hos Br. Røbner i Kjøbenhavn; der sagdes endvidere, at af Mangel paa egne Midler kunde han ikke selv hjælpe sig frem, ellers havde han alt været reist til Bethel-Seminariet i Sverrig. Han ønskede nu, at faae en Plads i Kjøbenhavn, hvor han en Deel af Tiden kunde arbejde i sin Profession, som Skrædder, medens han den øvrige Tid modtog Underviisning.

Røbner udtalte sin Glæde over dette Brev. I Henseende til Spørgsmaalet fra Menigheden i Hals bemærkede han, at vi ikke godt kunde paatage os flere Udgifter, førend vi kjendte Kassens Midler, og tilspøiede, at vi ialfald burde opfylde de Forpligtelser, vi vare gaaede ind paa. Desuden maatte vi huske paa, at vor Ven i Tydskland drog os 10 Thaler af hvert Aar. Han øn-

vede at vide, hvad Menigheden i Hals turde love at samle, som aarligt Bidrag til Kassen.

Chr. Nielsen haaber, at de, naar de anstrengede alle deres Kræfter, vilde kunne samle 70 Rd.

Der blev spurgt, om den Ven i Tydskland vilde give os flere 100 Thaler, naar en eller flere Menigheder forenede sig til at samle en lignende Sum.

Røbner lovede at skrive til denne Mand desangaaende, og spurgte derpaa, om vi havde flere Sager med Hensyn til Missionen; men da Ingen svarede, saa fremtom L. Jacobsen med en Bemærkning om

Sabbathens Helligholdelse.

Han finder, at Ansuelserne i Menighederne ere heri meget forskjellige. Nogle kunde om Søndagen tillade sig, f. Ex. at opgrave Kartofler, lægge Deig, aflaae Græs osv., medens Andre holde strengt over Søndagens Helligholdelse. Han bemærker, at der vel af og til er skrevet Noget herom; men han erindrer ikke, at have hørt denne Sag drøftet i vore Konferentser. Han troer, at det er meget fernødent, at Sabbaths Budet alvorligt indskræpes, især da der i Danmark ere 4 Partier (Grundtvigianerne, de saakaldte Fuldkomne, Sommerianerne og Evedenborgianerne) som ikke holde Sabbath.

M. Larjen mener, at Saadant, som det her Omtalte, er ligefrem Synd.

Røbner siger det Samme. Det forekommer ham underligt, at Saadant ei paatales af Forstanderne og Lærerne. Han troer, at Grunden til Sabatsovertrædelse maa søges i Mangel paa Kjærlighed til de himmelske gode Ting. En, som ikke holder Guds Bud, er syg paa Sjælen.

Chr. Nielsen mener, at det vel kunde tillades at grave Kartofler op om Søndagen, naar det traf sig at han fik Besøg af Erdfænde, som han gjerne vilde unde et saadant Maaltid, og saaledes kunde det vel ogsaa stee, at Nødvendigheden kunde byde, at lægge Deig en Søndagsten. Han troer, at man ikke maa stramme Traaden

altior haardt, skjøndt han ingenlunde vil forsvare de omtalte Friheder.

J. A. Petersen: Et saadant Tilfælde, som at lægge Deig om Søndagen, bør aldrig finde Sted. Saa-danne Ting maa Brødrene være enige om. Det er ubegaveligt for en Missionær først at lide af Verden, og saa tillige mistjendes af Sædsfende for sin Jær for Sabbathens Helligholdelse.

Chr. Petersen formaner til at vogte sig for at give Verden Forargelse ved at overtræde Sabbathen. Vi, som kaldes Hellige, skulle vise at vi ere det, derfor bør vi under alle Omstændigheder helligholde Sabbathen.

Sandberg: Nogle troe ikke, at Søndagen er Sabbathsdagen.

S. Hansen: Helligholde disse saa Løverdagen eller en anden Dag i Ugen?

Røbner: Spørgsmaalet for en Christen bør være: Bør jeg holde Sabbath? og ikke: Er jeg tvungen til at holde den? Betragter en Christen det, som en Forret, at holde Sabbath, saa staaer det godt til med ham; men skal Budet være en Bidst til at drive ham, saa har han det ikke godt. Man maa vogte sig for at bruge Knæb med Herrens Bud, som Jøderne. Der var f. Ex. sagt: Du skal ikke lade komme Nagelkniv over Dit Haar eller Stjæg. Dette gjorde de nu heller ikke; men saa klippede de Haarene af tæt paa Huden med en skarp Sax, og meente da, at kunne sige, de havde holdt Herrens Bud. Paa lignende Maade bærer Somme sig ad, idet de ikke handle om Søndagen, men vel fremvise deres Barer, sige hvad de koste, tillade at Andre tage dem for at erlægge Pengens for dem en anden Gang osv.

L. Jakobsen: Der vare Skræddere, som tillode sig, at tage Maal til Klæder; Skomagere, til Støvler og Sko; Andre udlevere Barer om Søndagen. Alt Saadant er, efter min Mæning, Synd.

N. Hansen: Her er Noget, som er fristende for mig, da jeg er Skrædder, men som jeg overvinder.

F. Madsen: Bør der ikke formanes for saadanne Overtrædelser, førend Udelukkelse finder Sted?

Røbner: Uden al Tvivl, og naar Syndserkjendelse og Bøite om Bedring fremfalder, bør ingen Udelukkelse skee. Jeg troer, man maa forene Mildhed med Streng-
hed. Man kan være for mild, og man kan ogsaa være for streng. I Kjøbenhavn lade vi derfor saadanne og de fleste Sager, som angaae Menighedstugten, først komme for Bestyrelsen, (nemlig Forstanderen og Menigheds-
tjenerne), og det lykkes undertiden ved den mildere Form at opnaae et heldigt Resultat. Man bør forsøge Alt, for at bringe en Broder tilrette ved Formaning.

M. Olsen: Hvad Røbner siger, bør lægges paa Hjerte. Den Stærke bør bære over med den Svage, og ikke behage sig selv, og vi skulle antage os hverandre, ligesom Christus haver antaget sig os til Guds Vre.

Etman: Nogle beraabe sig paa de Ord: En agter alle Dage lige; Enhver være fuld forvisset i sit eget Sind.

N. Larsen anbefaler, af og til at læse Konferentsforhandlingerne, og sætte sig ind i, hvad der allerede er er blevet sagt angaaende Sabbathen.

Der blev nu foreslaaet, ikke alene at læse Konferentsforhandlingerne i Menighedsmøder, men ogsaa at give Forklaring over deres Indhold. Følgende Beslutning blev tagen:

Konferentsen troer det fornødent, at paaminde For-
standere og Lærere i Menighederne om at agte paa saadanne Medlemmers Sjælstilstand, der ikke betragte Herrens Dag som en særdeles Naadegave, men som en Byrde, og som derfor tillade sig Ting, der kunne udføres paa en anden Dag. Især er det fornødent, at formane imod en Færd af Haandværkere og Andre, hvorved den kostelige Dags Hellighed halvt iagttages og dog tillige den time-
lige Fordeel varetages, saaledes at man for Verden blotter sig, som en Saadan, der bruger Snildhed imod vor Herre og hans Bud. Genstemmig antaget.

Om Anerkjendelse af Mormonernes Daab.

L. Jacobien meddeler, at Mormonernes Daab er bleven anerkjendt i en af vore Menigheder, nemlig i Farre, naagtet denne Menighed paa deres Spørgsmaal derom iijor, erholdt Konferentsens eenstemmige Beslutning, saaledes: „Konferentsen troer, at Mormonernes saakaldte Daab paa ingen Maade kan anerkjendes af os, da vi betragte den som en Gudsbespottelse“.

M. Olsen: Jeg er ikke ubekjendt med Konferentsens Beslutning, dermed vil jeg ikke undskyldte mig; men jeg har tænkt, at det dog kun er Menneskebud. De to Egtesfolk, som ere optagne i vor Menighed med Mormonernes Daab, have fortalt, at de ere blevne opvakte og troende og derefter døbte af Mormonerne; men da de indjaae Mormonernes falske Lærdomme, ønskede de Optagelse i vor Menighed, men uden Daab. Dette stod hen i nogen Tid; men da de vedbleve at bede derom, tillode vi dem at nyde Nadveren med os; men de ere endnu ikke indførte i Menighedsprotokollen. Jeg troer, at vi i et saadant Tilfælde maa gjøre en Undtagelse fra Regelen. Desuden maa vi dog indrømme, at der ere flere Christne, end Baptisterne, og ikke mene, at Alle, som ikke høre til os, ere fortabte.

Røbner: Det er en større Ret, at nyde Nadveren, end at staae indført i Protokollen. M. Olsen sagde, man maatte ikke troe, at de som ikke ere døbte som Baptister, gaae fortabte. Jeg har aldrig troet dette, og haaber, at ei heller nogen af mine Brødre troer det. Der ere mange Guds Børn her i Landet, og allevegne paa Jorden som ikke ere Baptister, dette er jo udenfor Sagen, vi tale om. Det Raad, som Konferentsen gav iijor i denne Henseende, er ikke Menneskers daarlige Mening, men, som jeg troer, Guds Raad, hvorfor man havde gjort vel i at rette sig derefter. Vi have jo aldrig naagtet, at anerkjende Daaben, som forrettes af Christne, om de ogsaa have forkeerte Begreber om Et og Andet i Guds Huusholdning; men vi naagte at anerkjende Gudsbespottelses Daab. Sæt f. Ex., at to saade Dreng

vare Vidne til en Daabshandling, og de siden efter kom forbi en Bæk, hvor den Gne sagde til den Anden: Nu skal Du være Baptist, og at den Gne da tog den Anden, og nedstønkede ham i Vandet, efter at have udtalt Daabformularen. Var Saadant da en Daab? Skal Drengen nu, hvis han senere bliver omvendt, nøies med denne Daab? — Flere svarede: Nei!

M. Olsen: Men her er en stor Forskjel, idet de før omtalte Folk dog ere troende og tillige døbte med Neddypelse.

Røbner: Det er kun det Halve angaaende Daaben. Den der skal døbes, maa ikke alene være omvendt, men maa ogsaa kjende det Samfund, som han slutter sig til ved Daaben. Han tør ikke slutte sig til et Gud fornægtende og ugudeligt Samfund ved nogen Daab, om denne end i Handlingen skulde ligne Christi Daab. Og gjør han det alligevel, saa er han derved ganske vist ikke døbt med Christi Daab.

Ryding: Vi ere vist alle af den Mening, at de omtalte Folk maa døbes! De bør først indsee, at de ere døbte i et forkeert Samfund.

M. Larsen: Mormonerne døbe ikke engang paa den rette Maade. Deres Daabformular lyder saaledes: Med Fuldmagt fra Jesum Christum døber jeg Dig i Navnet osv. Ved at antage Mormonernes Daab blotte vi os selv og give tilkjende, at vi have mere tilfælles med dem, end med andre Samfund, thi vi vilde ikke finde paa at antage en Bestænkelse for Daab, men var ikke en Omvendts Bestænkelse af en troende Præst, ligesaa god og bedre end de gudsbespottende Mormoners Daab.

Røbner: Med Henjyn til Mormonernes Fuldmagt til at døbe, da er dette jo en Løgn, de udtale; thi de have ingen Fuldmagt af Herren. Som det er strafværdig Læstindighed, at en troende Pige forlover sig med en Mand, fordi han kan sukke lidt om vor Herre, uden at undersøge om han er en Christen, saaledes er det ogsaa strafværdig Læstindighed, at Troende slutte For-

bindelse med et Samsfund, uden at vide, om det er et kristeligt. Er det en hellig Blygt, at vide, hvem man gifter sig med, saa er det en ligesaa hellig Blygt, at vide hvem man staaer i Menigheds Samsfund med.

L. Jacobsen fortæller, at han havde talt med Konen om, at hun ikke var rigtig døbt. Hun havde svaret ham, at hvis hun kom til den Overbeviisning, saa vilde hun lade sig døbe.

N. Larsen: At hun ikke er døbt med Christi Daab, er afgjort, thi Christi Daab er at døbes i, det vil sige ind i (eis) Navnet Faderens, Sønnens og den hellige Aands, og det gjør Mormonerne ikke. Naar de tale om Gud, saa mene de noget Andet, end vi, naar vi tale om Gud. Deres Gud er Adam. Det hedder i et af deres Skrifter: „Da vor Fader Adam kom ind i Edens Have, havde han Eva, en af sine Koner, med sig. Han er Michael Erkeengelen, den Gamle af Dage. Han er vor Fader og vor Gud, den eneste Gud, med hvem vi have at stasse“. Deres Jesus er ikke vor Jesus. Deres Jesus er en Søn af Adam, som han legemlig avlede med Jomfru Maria. Deres Jesus var gift i denne Verden og er gift i Himlen. Deres Hellig Aand betegne de for at være Faderens og Sønnens Sind. Naar de nu døbe Nogen, saa døbe de altsaa i deres Guds Navn, og en saadan Daab kunne vi aldrig anerkjende.

M. Olsen: Man maa vogte sig for Yderligheder og ikke gaae saavidt. Man bør være overbærende med Saadanne, som maa betragtes som Christne og vogte sig for Lovens Trældom. — Men det kan godt være, at vi have feilet i denne Sag.

Struve fremhæver, at man fremfor Alt, maa lægge Bøgt paa Troen, da den er det Bigtigste i det Hele.

Røhner: Men Troen gjør aldrig en forkeert Daabs-handling til en virkelig Daab. I Barmen i Tydskland fandtes et Parti af Troende, som havde indført den Skik, at naar Een var bleven omvendt og vilde optages i deres Samsfund, saa sattes han ved et Bord, hvorpaa var stillet et Fad med Vand. Præsten lagde nu sin

Haand paa hans Hoved, og medens han udtalte Daabsformularen, trykker han Hovedet ned i Vandet. Vil man nu ikke anerkjende en saadan „Hoved“-Daab, da laangt mindre Mormonernes.

J. A. Petersen bemærker, at det, som M. Olsen kalder Yderligheder, har ingen Lighed med det, som Røbner talte om igaar (den smalle Bei). Der er Intet, som er mere affyreligt end Mormonernes Daab.

E. Hansen troer, at Diskussionen herom kunde være til Ende, da M. Olsen nok vil omgjøre, hvad der er handlet forkeert.

Røbner med Flere raader M. Olsen til at tale med disse Folk og gjøre dem opmærksomme paa, at selv om de troede at være døbte, saa er der i Ap. Gj. 19 Tale om 12 Mænd, som meente at være døbte med Johannis Daab, men som maatte døbes om, fordi de ikke havde den rette Kundskab; og denne havde det her omhandlede Egtepar jo heller ikke havt. Da M. Olsen lovede at følge de givne Raad, saa endtes Sagen hermed.

Psalmebogen.

Røbner: Med Hensyn til Tiden, da Manuskriptet til Psalmebogen vil være færdig, da vil jeg sige, at det med Herrens Hjælp vil skee ved Slutningen af denne Sommer; men saa berøer det paa Bogtrykkeren og Bogbinderen, hvor snart den kan blive færdig fra deres Haand.

Der bleve rettede endeel Spørgsmaal til Røbner angaaende Psalmebogen. Han sagde bl. A.: Jeg har bestræbt mig for at faae den færdig, men det har været forbundet med store Vanskeligheder, deels i Henseende til at faae den fornødne Tid til Arbeidet, deels med Hensyn til at faae gode Psalmer, som ikke blot indeholde Sandhed, men virkelig Poesi. Det Beste, af hvad man har, er ikke Andet end Prosa eller Hverdagstale med Stavelsemaal og Mism. Mange have den Mening, at naar christelige Ord gaae paa Rim, saa er det en Psalm; men det er meget langt fra at være saa. Den helige Skrift frembyder det rette Mønstret for gode Psalmer.

Hvor storartet, herlig og opløstende er Bcesien i Davids Psalmer, Profeternes og Jobs Taler. Herren har fundet for godt at lade en stor Deel af den hellige Skrift, som dog er Ordet for de Umydige og Genfoldige, bestaae af Poesi, som stikker mægtig af mod de historiske Bøgers simple Sprog og Fortælling. Guds egen Bogs herlige Psalmer har hverken Stavelsemaal eller Riim. Jeg vil endnu tilføie, at Broersons Psalmer idethele forekommer mig at være de bedste, især dem, han selv har forfattet.

Der ønskedes, at Bogen skulde indeholde nogle Børnepsalmer; men Røbner klagede, at det var saa svært at faae saadanne oversatte, dog lovede han at tænke derpaa.

S. Hansen: Det var vist en god Beslutning ved Konferentsen 1865, da vi overlode til Røbner at samle os en Psalmebog; men vi begik en Feil, idet vi bortgav Forlagsretten til Br. Unken. Skulle vi ikke bede ham om at tilbagegive os denne Rettighed for derved om muligt at vinde lidt til Guds Riges Fremme her?

Dette Spørgsmaals Dmtale endte med følgende Forslag:

Konferentsen henvender sig til Br. Unken og beder ham om at tilbagegive Forlagsretten til den danske Forening. Enstemmigt besluttet.

Sluttelig blev vedtaget, at det mulige Overskud ved Bogens Udgivelse skulde tilfalde Foreningskassen.

Rydning talte derpaa om Nødvendigheden af at faae trykte Blanquetter til

Medlemsbeviser,

og det blev overladt til N. Larsen at lade saadanne trykke. Dernæst blev fremlagt

Et Brev fra Melfjær

med det Spørgsmaal: Hvad skal man gjøre ved et Medlem, som skriver saaledes:

Brevet, som var skrevet efter hans Gjenoptagelse i Sipperup Menighed og rettet til samme, indeholdt endeel Bestyldninger imod denne Menighed saavel som imod Røbner, S. Hansen og L. Henriksen, hvilke han fremstiller som sine Banemænd (Mordere), hvorimod han fremhæver

sig selv som en Martyr og Lidende. Det var en Selvfølge, at dette Brev gjorde et daarligt Indtryk paa Konferentsen; men da det var Middag, saa sluttedes Mødet.

Nl. 3 Efterm. tog man atter fat paa Sagen, som, efter en længere Drøftelse, endte med, at Konferentsen eenstemmig henviste den til den Menighed, hvor Mel-tjør er Medlem.

Ansøgning om Anerkjendelse.

Røbner: For lang Tid siden har Menigheden i Kjøbenhavn indgivet en Ansøgning om Anerkjendelse. Brødrene vide nok, hvad Forrettigheder, der ere forbundne dermed. Vi maae t. Ex. svare over 70 Rd. aarlig Skat af Kapellet i Kjøbenhavn; men denne svære Udgift blive vi fri for, hvis vi blive anerkjendte. Vi kunne saa ogsaa føre vore egne Fødsels- og Dødsfalds-Registre, saa vi intet have at gøre med andre Troessjamsunds Præster. Ansøgningen er bleven liggende. Jeg har været hos Ministrene, baade hos Kierkegaard og Hansen; men der er endnu ikke taget fat paa Sagen. Sagkyndige Mænd have sagt mig, at vi skulde vedblive at bombardere Ministrene med Ansøgninger, indtil de gave os Anerkjendelse; men de have raadet, at lade Ansøgningen cirkulere i alle Menigheder for at underskrives af Medlemmerne, især af de meest Ansete og Formuende. Jeg har ogsaa talt med den amerikanske Gesandt. Han har bedet om noget Skriftligt og lovet at sende det til Statssekretæren i Amerika, og naar han (Gesandten) fik Ordre dertil, skulde han nok tale for Sagen hos den danske Regjering. Men der er jo kommen en anden Regjering i Amerika og en anden Gesandt kommer til Kjøbenhavn, saa man ogsaa her maa begynde forfra.

Konferentsen var enig om at lade skrive en Ansøgning, og paa nævnte Maade lade den underskrive, for saaledes at indsende den til Regjeringen.

Missionsagen gjenoptagen.

S. Hansen: Flere Medlemmer i Slagelse Menighed have bedet mig om at tale deres Sag ved Konfe-

rentsen; men da der ere tre Brødre fra denne Menighed, saa haaber jeg, at disse ville paatale deres egen Sag. Alligevel tillader jeg mig at sige: Chr. Hansen er død, og N. Hansen er flyttet til Sipperup, saa denne Menighed trænger til Hjælp. Mit Forslag er, at L. Jakobsen, som flere Aar har være lønnet af den aalborgske Menighed og arbeidet for denne, maa blive udsendt til andre Steder, hvor der er Trang. Men for den Løn, han for tiden faaer, kan han ikke reise vidt, og det bliver endda et Spørgsmaal, om den aalborgske Menighed vil vedblive at lønne ham, naar han skal arbeide andre Steder i Landet, uden at den faaer lidt Hjælp andetsteds fra. Mon ikke vor tydske Ben vil give os endnu 100 Thaler, saa haaber jeg, at den aalborgske Menighed vil, med lidt Hjælp fra en anden Menighed, udrede de andre 100 Thaler.

J. Madsen: Strax efter at N. Nielsen var reist til Amerika, havde vi 4 Brødre til at prædike, men kunde alligevel ikke bestride hvad vi skulde; men nu, da En er død, en Anden bortreist og en Tredie gammel, kunne vi slet ikke opfylde, hvad vi skulle. Trangen er altsaa meget stor. Vi kunne vel ikke samle det Tilstræffelige til en Missionærs Løn, men naar vi fik lidt Hjælp af Foreningekassen, og den Mand fra Tydskland saa vilde bidrage 100 Thaler dertil, saa vilde det lade sig gjøre.

A. b. n. er: Den Mand i Tydskland holder ikke af, at flere Menigheder slaae sig sammen for at udsende en Missionær; han vil, at een Menighed skal gjøre det, da han antager, at der saaledes vil blive virket mere for Guds Sag.

Chr. Holgersen: Vi have stadig erholdt lidt Hjælp fra Blandløse Menighed, dog denue er ikke tilstræffelig; men da der foreslaaes at sende os en Broder til Hjælp, saa tillader jeg mig at bemærke, at jeg hidtil kun har benyttet Søndagen til Virksomhed; men dersom man kunde bruge mig, saa vil jeg mod en lille Godtgjørelse (eftersom jeg er fattig) ogsaa anvende nogle af de andre Dage i Ugen.

N. Hansen: Den Hjælp, vi hidtil have erholdt fra Sandløse, er langt fra tilstrækkelig.

F. Madsen: Det er ikke nok, at vi faae en Mand til at prædike; men det maa være en Mand med Føer og Dygtighed i flere Henseender. Jeg haaber, at Menigheden vil bidrage, hvad den formaaer, til at understøtte ham.

L. Henriksen: Hvis den Mand i Tydskland vilde give os 100 Thaler, saa haaber jeg, at vi kunne samle de andre 100 Thaler, og saaledes udsende en Mand.

Røbner lovede at skrive til Manden i Tydskland angaaende det her omtalte.

J. A. Petersen: Vi have ikke seet noget til den Missionær, som blev os lovet for 2 Aar siden. Vi have endnu ikke seet S. Hansen hos os. Nu maa man finde sig i, at vi see os om efter en Anden. Vi have tænkt, at Langelænderne og vi muligt kunne ansætte Vilh. Jensen, naar vi kunde faae 100 Thaler fra Tydskland.

N. Larsen: Trangen er især stor hos os, hvor Menigheden er adspredt baade paa Lolland og Falster. Vi have selv Brug for Wilhelm Jensen; men vi ere ikke istand til at udsende ham. Jeg har tænkt, om det ikke kunde skee, hvis Langeland, Fyen og Lolland hjalp hverandre.

J. A. Petersen: Røbner siger, at den tydske Mand ikke gjerne vil have, at saamange Menigheder skulle forene sig, derfor kunne vi ikke godt have Lolland med. Faae vi Wilhelm som Missionær, saa kunne J jo laane ham engang imellem.

N. Larsen: Saadanne Saan bryde vi os ikke om, da Saan gjerne skulle tilbagebetales.

Røbner lover at skrive til den tydske Ven ogjaa desangaaende.

J. A. Petersen fører Talsen hen paa

Tilstanden i Odense,

og spørger, hvorledes man skal forholde sig med Nymfer og Forholdene der. Der blev svaret, at der alt havde været gjort flere Forsøg paa at tilveiebringe en bedre

Orden, men det havde hidtil været forgjæves; thi Sagen var, at man ikke kunde forandre Hjerterne.

L. Jørgensen: Det er mig overdraget at forrette

To Grunder fra den aalborgske Menighed.

1) 1852 udgav den aalborgske Menighed en Troesbekjendelse, som ikke i Alt stemmede med den, som Forbundet til samme Tid udgav, som sælles for alle Baptister. Nagtet vi strax antog den almindelige, og, som Følge heraf, tilbagekaldte den af os udgivne, hvilket endog i en offentlig Forsamling er stadfæstet, saa troe vi dog, at vi bør bringe dette til alle Menigheders Kundskab, paa det, at om der endnu et eller andet Sted skulde findes Exemplarer af den af os udgivne, men igjen forkastede Troesbekjendelse, de da kunne blive tilintetgjorte.

2) 1859 optog den aalborgske Menighed P. Sørensen, nu boende i Allindelille ved Ringsted. Ved Optagelsen forbeholdt han sig Frihed til at tilhøre Sommer's Fri-menighed, hvis Medlem han i nogen Tid havde været, altsaa Frihed til at nyde Nadvære med den, om den vilde tilstede ham det. Da vi intet havde at udsætte paa P. Sørensens Bekjendelse og Vandel, og vi tillige haabede, at han aldrig vilde gjøre Brug af den Frihed, vi skjenkede ham, saa optog vi ham, med det nævnte Forbehold. Herved 10 Aar ere nu henrundne, uden at han, saavidt os bekjendt, endnu har benyttet denne Frihed. Derimod er det kommet os for Dren, at 2 Brødre (i Jylland) een Gang i dette Tidrum have nydt Nadvære med Udøbte. Vi indsee nu mere tydeligt end dengang, at vi have gjort et Feilskridt, idet vi optog P. Sørensen med dette Forbehold, og erkjender det herved, for at det ikke skal faae Udseende af, at vi ville give Anledning til aaben Communion.

J. A. Petersen ønsker, at der maa udgives nogle

Traktater om Daaben.

N. Larsen: Jeg har oversat 3, som S. Hansen har læst, og som jeg agter at sende Købner til Gjennemlæsning.

To Traktater, „Hvori bestaaer Daaben og hvem skal døbes?“ og „Gjensfødsel ved Daaben“ ønskedes otrykte paany. Flere nye Traktater ønskedes, og man foreslog at lade N. Larsen oversætte nogle.

Røbner: Man maa ikke bebyrde Br. Larsen med Alting. S. Hansen kan nok paatage sig at oversætte os nogle.

Naben Communion.

J Sandberg: Kunne vi ikke lade Udbøtte nyde Nadvere med os, naar vi holde dem for at være Guds Børn?

Røbner: Det er et gammelt Spørgsmaal, som er besvaret for længe siden. Førend et Menneke er døbt har det ingen Adgang til Nadvere. Vi udelukke jo Saa-danne fra vor Menighed, og følgelig fra Nadveren, som igjen falde tilbage i den Bildfarelse, at Børn skulle bestæntes, og dog tør vi ikke derfor sige, at de ikke kunne være Guds Børn; men vi kunne ikke holde Nadvere med dem.

Sandberg lader til, at han ikke kan forstaae, hvorledes det kan være muligt, at Guds Børn maae negtes Adgang til Nadveren. Kan man negte dem det, saa maa man ikke holde dem for at være Guds Børn.

Røbner: Et Guds Barn kan falde saa dybt, at vi maa udelukke det. Vi udelukke endog undertiden Saa-danne, som vi holde for Guds Børn.

Andre bemærkede, at Daaben gjorde os ikke til Guds Børn. Der ere mange Troende foruden os; men vi kunne ikke nyde Nadvere med dem, om vi endog holde dem for at være Guds Børn, for ikke at omstøde Herrens Orden. Ikke vor Følelse har heri den afgjørende Stemme, men Ordenen i Guds Ord.

Balg af ordnende Brødre. Næste Aars Konferents. Protokollen.

De ordnende Brødre fra forrige Aar gjenvalgte, til disse søiedes Ove Christensen. Istedetfor afdøde Grasshoff valgtes A. P. Stoel, Skibsbygger, Elefantgaden 29, i Kjøbenhavn, til Foreningens Kassierer. —

Næste Mars Konferents afholdes, om Gud vil, i Jetsmark Menighed. Tiden, som agtes sat i Forbindelse med Konferentsen i Hamborg, skal nærmere blive bestemt og meddeelt i Evangelisten. Protokollen skal trykkes som forhen, og tilsendes Menighederne.

Christi Menigheds Oprindelse.

Ræbner: Da vi endnu have en kort Tid tilbage af Dagen, vil jeg tillade mig at sige et Par Ord.

Det er en almindelig Mening, at Christi Menighed først blev stiftet paa første Pintsjedag efter Christi Himselfart; men dette er en feil Anskuelse. Den blev stiftet af Kristus selv, medens han forvaltede sit Embede her paa Jorden. I denne Menighed var ikke alene en Forstander, Jesus selv, men ogsaa en Tjener, Judas Ischariot. Den Sidstnævnte var valgt af samme Grund, som vi vælge Menighedstjenere, fordi han blev betragtet som den Forstandigste blandt Alle. Vi see, at det gjaldt, hvad han sagde. Da en Kvinde salvede Jesus, og Judas forargede sig over, at denne Salve blev spildt, saa vare de Alle af samme Mening som han.

I Math. 18, 15—17 finde vi Grundloven, som blev Menigheden given. Desuden see vi ogsaa, at den nød Nadveren førend Pintsjedagen, thi den opsatte vist ikke, at adlyde: „Dette gjører til min Ihukommelse“. Et Samfund, som har erholdt en Grundlov, og hvis Medlemmer nyde Nadvere med hverandre, maa være en Menighed. Det er desuden afgjort, at der blev foretaget en Udelukkelse og et Valg af en Apostel. Hvorledes kan man da sige, at dette ikke var en Christi Menighed? Siden erholdt den mere Kraft herovenfra ved den Helligaands Udgydelse; men at den før den Tid var en Menighed, kan man ikke betvivle. Ved at sammenholde Beretningerne hos Evangelisterne see vi, at Judas blev udelukket før Nadveren, den rette Tid for Udelukkelse. Denne Aften fandt to Handlinger Sted: Paaskelamsmaaletid og Kjærlighedsmaaletid. Det første bestod i Nydelsen af Paaskelammet, hvorefter Jesus indstiftede det nye Testaments Kjærlighedsmaaletid eller den hellige

Nadvere. Men efter Paaskemaaltidets Nydelse og førend den hellige Nadvere indstiftedes, fandt en Menighedsforhandling Sted, hvilken Jesus selv aabnede, idet han blev heftig bevæget i Anden og sagde: „Sandelig siger jeg Eder, at En af Eder skal forraade mig!“ Disciplene saae paa hverandre og spurgte, En efter en Anden: „Er jeg den? Er jeg den?“ Da Judas hørte dette Spørgsmaal af de Andre, spurgte han om det Samme, skjøndt tilfjød af Alle; men til ham siger Jesus: „Du siger det!“ Herved blev han afløret. Herved blev det aabenbaret, at denne Christi Menighed havde havt et Medlem, som var en Hykler. Judas stod saa høit i Anseelse hos de andre Disciple, at de ikke vovede at forstaae, hvad Jesus meente med de Ord, som han sagde. Men Judas forstod Jesus. Med de Ord: „Hvad Du gjør, det gjør snart“, viste han ham ud af Menigheden hen til det Samfund, han havde solgt sig til, og det hedder, at Satan gik ind i ham. Der kom en saare heftig Brede, en stor Ondskab over ham, fordi han saaledes blev blottet, og først i dette Dieblif gik Satan ind i ham og satte sig paa sin Throne, omendstjødnt Judas altid havde været hans. Da dette var skeet, og Judas i Brede over sin Udelukkelse „strax“ var staaet op og gaaet ud af Forsamlingen, sagde Jesus: „Nu er Menneffens Søn herliggjort, og Gud er herliggjort i ham“, og derpaa indstiftede han det nye Testaments Kjærlighedsmaaltid, som begyndte med Brodsbrydelsen, og som sluttede med den velsignede Kalk. Medens de holdt Kjærlighedsmaaltid, talte han til dem, og da dette var endt bad han dem, sigende: „Staaer op, lader os gaae herfra!“ (Joh. 14, 31.) Han fortalte nu Talen paa Veien til Gethsemane, og holdt saa sluttelig sin hpperstepræstelige Bøn.

Jeg tror, at det ikke er ufornødent at vide, naar Menigheden blev stiftet, og at Judas ikke var med ved Nadveren, som ikke holdtes, førend han var udelukket af Menigheden. Om det betydningsfulde Balg, som Menigheden strax efter Judas's Død foretog, kunne vi læse i Ap. 8. 1.

S. Hansen: Af Ap. Gj. 2, 41 bevises ligeledes, at Menigheden var til førend Pintsedagen, eftersom det hedder om de 3000, at de lagtes til Menigheden.

Schmidt: Lucas synes at modsigge de tre andre Evangelister. Høst ham seer det ud, som Judas var med ved Nadveren, men efter de andre er han gaaet ud, førend Nadveren indstiftedes. Hvorledes skal man forklare sig dette?

Røbner: Lucas beretter heelt igjennem i sit Evangelium Begivenhederne ikke efter nogen Tidsfølge som de andre Evangelister. Han fortæller vel de samme Sandheder, ofte endda mere udsørlig; men i Tid og Rækkefølge afviger han ofte fra de Andre, f. Ex. i Beretningen om Jesu Fristelse. Her følger Matthæus den Orden, i hvilken de sandt Sted; Lucas derimod ikke. Saaledes flere Steder.

Efterat der endnu var verlet nogle flere Ord over denne Gjenstand, sluttedes Mødet Kl. 7.

Løverdag Morgen Kl. 8.

Et Spørgsmaal fra Farre Menighed, angaaende
Udvælgelsen,

kom nu paa Bane.

M. Olsen: Som Læren om Udvælgelsen er fremsat i Guds Ord, troe vi den; men saaledes som den er skildret af flere, synes vi, at den staaer i Modstrid med Guds Ord. Det er vistnok den alvorligste Lære. Den har endog mange Steder bidraget til Adyplittelse mellem Guds Børn. Men førend vi tale om denne Lære, er det bedst, at vi holde Bøn. Dette skete.

Røbner: Morten Olsen udtalte i sin Bøn, at med Hensyn til den Lære, vi skulle tale om, vare der to Anskuelser, som havde gjort sig gjældende. Den ene var, at Gud havde bestemt nogle Menneſter til Salighed, den anden var, at han vilde frelse Menneſket paa Betingelser. Hertil vil jeg bemærke, at den ene optager den anden i sig. Den Lærdom, at Gud har udvalgt et vist Antal til Salighed, udelukker ikke Betingelserne, men forudſætter kun, at Gud vil sørge for, at disse virkelig opfyldes.

Saliggjørelsen er aabenbaret for og aaben for alle Mennesker. Alle kunne blive salige, naar de omvende sig og troe. Det beroer altsaa paa deres Villie. Der er ingen Hindring, uden Menneskets egen Villie. Men vi, som troe Udvælgelsen, troe, at Gud ikke alene har ladet Afgangen til Salighed aaben for Alle, men at han tvinger Nogle med almægtig uimodstaaelig Kjærlighed til at opfylde Betingelserne ved at give Menneskene, imod deres egen Villie, en ny Villie, som de aldrig have bedet om. Efterat dette er skeet, komme de, som have faaet den nye Villie, til Christo, og saa viser det sig, hvem Gud har udvalgt. Men jeg synes, at Grunden, hvorfor Læren om Udvælgelsen finder saamegen Modstand, er denne: man er bange for at bestynde Gud for Partiskhed. Der er maaskee Ingen her, som ikke har følt denne Frygt og gjort den derpaa grundede Modstand. Hvad er det altsaa, som forarsager, at Alle modsætte sig denne Lære? Det er dette, at man ikke kan forstaae, hvorledes det kan forenes med Guds Retfærdighed, at han foretrækker nogle fremfor Andre. Naar han gjør dette, saa synes man ikke, at han kan være retfærdig, men maa være partisk. Ingen, som elsker Gud, kan tænke sig, at han skulde være uretfærdig, og det mene Nogle, han vilde være, hvis Læren om Udvælgelsen er sand. Mennesket, som ikke kan fatte og begribe denne Lære, synes, at der sættes en Plet paa Guds Retfærdighed, og det taaler han ikke. Det er altsaa nødvendig at vise, at Gud ikke er uretfærdig, fordi han har udvalgt Nogle til Salighed, men Andre ikke.

Jeg vil fremjætte en Lignelse: En fortæller følgende Historie: Der var en Mand, som havde fire Børn. De to af dem vare gode og artige i alle Henseender. De to andre saa uartige, som man kan tænke sig. Da Faderen en Dag kom hjem, finder han, at de to uartige Børn havde dræbt det ene af de gode Børn. Faderen bliver vred herover. Da seer han sin tilbageblevne gode Søn komme og slaaer nu løs paa ham i sin Vrede; han gjør det, fordi han ikke vil slaae de to flette Sønner, som vare blevne Mordere. Den gode Søn tager imod

det, som rammer ham, og tænker: Lad ham slaae mig, naar han blot ikke slaaer mine Brødre. Faderen slaaer nu den gode Søn ihjel, hvorpaa hans Brede kjølnes. Efterat en Tid er gaaet hen, kommer Timen, da Faderen skal døe. Han gjør nu sit Testament og testamenterer Alt til den ene af de onde Sønner; den Anden saarer slet Intet. Aarsagen, hvorfor den Ene skal have Alting, er, at han altid har sagt: Det var ret, at min Fader slog min Broder ihjel i mit Sted. Den anden Søn derimod var af modsat Mening, og derfor saarer han Intet.

Denne Historie fortæller Manden for tre Tilhørere. Den ene siger: det saarer Ingen mig til at tro. Hvor kunde en Fader slaae sin uskyldige Søn ihjel, især naar han kun havde denne gode Søn tilbage! og selv om han havde gjort det i Raseri, fra kan jeg dog ikke tro, at han vilde gjøre et saa daarligt Testamente. Den anden Søn, der meente, at hans Fader havde begaaet Uret, var dog lidet bedre end sin Broder, som meente det Modsatte. Dog havde Faderen været en god Fader, saa havde han tilgivet sine onde Sønner, og testamenteret sin gode Søn Alt, istedetfor at slaae ham ihjel. Den Anden siger: Jeg kan nok tro, at det var retfærdigt, at Faderen slog sin gode Søn ihjel; men Testamentet til den ene af de ugudelige Sønner kan jeg ikke tro. Den Tredie siger: Jeg troer det Allsammen; naar det nemlig er Gud, ikke et Menneffe, som har handlet saaledes. Jeg tør ikke vove paa at ville begribe Guds Handlemaade. Der'er imidlertid Intet, som kan bringe mig til at tro, at Gud handlede uretfærdigt, og derfor troer jeg, uden at kunne begribe Noget, at det Allsammen var ret, hvad han gjorde, baade da han slog sin gode Søn ihjel, og da han oprettede sit forunderlige Testamente.

Lad os nu gjøre Anvendelse af det Sagte: Den nantro Verden kan ikke tro, at Jesus leed og døde for os. Hvad den skal tro, maa være rimeligt, den vil forstaae bet, den skal tro. De kjære Brødre, som ere imod Læren om Udvalgelsen, kunne tro, det var ret, at en God og Uskyldig ihjelsloges istedetfor os Mordere, og at det var

retfærdigt af Faderen, at han slog sin gode Søn ihjel. Men det Andet, med Hensyn til Testamentet; at han gjorde en saadan Forstjæl kunne de ikke troe. Vi derimod, som troe Ud-vælgelsen, vi troe paa Guds Retfærdighed i begge Styk-ker. Vi forstaae netop ligesaa godt, at Gud udvælger fra Evighed af, som vi forstaae, at han lod sin Søn lide Døden. Vi forstaae begge Sandheder lige godt; den ene er ikke urimeligere end den anden. Naar vi først begynde at sige, at Gud er uretfærdig i det ene Stykke, saa kunne vi lige saa let gaae videre og tale mod Forløsningen ved Christi Død. Jeg kan jo see, at der er en Uvæl-gelse, thi hvad er Udvalgelsen Andet, end at En vælger, hvad han vil, gjør, hvad han vil? I Guds Sjerninger finder jeg Alt forunderligt; men hvad skal jeg gjøre der-ved? Jeg maa lade det, som det er, og tro, at det er ret. Hvorfor er der Forstjæl paa Dyr? Hvorfor har en Flue seet Been? Jeg havde sikkert skabt den med fire, fordi jeg synes, at det kunde være nok. Hvorfor ere vi ikke Dyr? Hvorfor behagede det Gud at gjøre mig til et Menneske? Hvorfor er jeg ikke født i Afrika, hvor Guds Ord ikke kjendes, og hvor Menneskene spise hverandre? Men om jeg end er født her, hvorfor da ikke paa et Sted, hvor Guds Ord ikke er bleven forkyndt? Hvordan kan det være, at jeg er født iblandt Jøderne og i Odense? Hvorfor gif den Jødedreng og spekulerede paa at elske Gud; medens hele Bnen i sin aandelige Død tænkte paa noget Andet? Hvor kommer alt dette fra? Fra Gud. Men hvorfor? Det veed jeg ikke. Han gjør Alt, hvad han vil, hvad han har Behag i. Hvorfor omvendte han ikke hele Odense? Hvorfor mig? — Hvorfor har jeg, hvad jeg har? Hvorfor er jeg ingen Betler og heller ingen rig Mand? Er det ikke uretfærdigt, at Rogle ere saa rige, Andre saa fattige? Hvorfor findes der ugude- lige Mennesker, som have det saa godt, og gode Menne-ker, som maae savne Alt? — Det er saa Guds Valg. Han vil, vi skulle troe, at det er ret, som han gjør. Og naar vi nu kunne troe det, skjøndt det ofte forekom-mer os at være det Modsatte, saa er det ham, som har

bragt os til at troe dette; det er ham, som har bragt mig til at tro Udvælgelsen, som jeg ligesaa lidt kan forstaae som de kjære Brødre. Maa ske jeg skal forstaae den i Himlen, jeg veed det ikke. Et veed jeg: Vi skulle prise Gud for alle hans Gjerninger.

Schmidt: Jeg leer hen til Upartiskhed hos Gud. Naar Gud er anderledes mod Nogle, end han er mod Andre, saa synes jeg, at hans Væsen er imod en saadan dobbelt Stilling til Menneskene, især naar det angaaer Udvælgelse eller Forkastelse. Jeg kan ikke begribe denne dobbelte Stilling. Han dømmes, uden Persons Anseelse, og er barmhjertig, hvilket fremlyser deraf, at han vil ingen Synders Død; men at Synderen skal omvende sig og leve. Det hedder: Dersom Tyrus og Sidon havde seet de kraftige Gjerninger, som vare gjorde i Capernaum, havde de for længe siden omvendt sig i Sæk og Aske. Det hedder: Jeg udstrakte mine Hænder den ganske Dag til et uhydigt og gjenstridigt Folk. Disse og lignende Stritsteder kan jeg ikke forstaae, naar Gud særlig har udvalgt Nogle; thi naar Gud veed, at Mennesket ikke kan komme til ham, saa er det uforstaaeligt, hvorfor han stiller Forbringere til dem. Med Hensyn til Udvælgelsen, da skal jeg pege paa nogle Steder, paa hvilke jeg grunder min Overbeviisning. Det hedder, at Gud har udvalgt os i Christo, før Verdens Grundvold blev lagt. Gud har udvalgt Eder i Aandens Helliggjørelse og Sandheds Tro. Jeg troer ogsaa, at de Udvalgte ikke kunne fortabes; men at de skulle bevares formedelst Guds Magt. Paulus siger: Vi vide Eders Udvælgelse. Alligevel tilspier han: Jeg frygter for, at vort Arbeide bliver forgjæves. — Jeg gjør herved en Forstjæl paa menneskelige Begreber og Guds.

Røbner: Schmidt sagde, han syntes, at Gud vilde være partisk, hvis han handlede saaledes, som vi troe. Han kunde dernæst ikke forstaae Guds dobbelte Stilling til Menneskene. To Ting ere altsaa iveien: den tilsyneladende Uretfærdighed hos Gud, og saa Nødvendigheden i at vide og begribe Alt. Gud er ikke partisk, fordi det

synes saa. Vi maae indrømme, at der udenfor vore Begreber kan ligge Meget, at der, hiinsides vore stakkede Begreber, kan være Meget anderledes, end det forekommer os. Jeg begriber det ikke, ligesaa lidt som Br. Schmidt, og jeg har jo forklaret, at jeg slet ikke kan begribe langt ringere og blot legemlige Ting. Skal jeg ikke tro Andet, end hvad jeg kan begribe, saa kommer jeg ikke til at tro Meget. Verden er mere konsekvent, den vil slet Intet troe. Og tænk nu, Br. Schmidt, har noget Menneſte nogensinde holdt det for ret, at en Ustyldig, er ſlaaet ihjel for en Styldig? For en retfærdig Dommer kunde Saadant aldrig finde Sted. At Christus døde for mig, synes ogsaa at være heel uretfærdigt, men er det alligevel ikke.

Balg er Balg. Naar jeg bestemmer, at tage Et ud af To, saa vælger jeg; tager jeg derimod Begge, saa ſteer der intet Balg. — Men nu, hvem ere de, som Gud forud kjendte?

W. Olsen: Gud har forud kjendt dem, der vilde omvende sig og antage Sandheden, naar den blev forkjendt dem.

Røbner: Efter Skriftens Lære er der Ingen, som vil elſte Gud eller annamme Evangeliet. Menneſket er efter Skriften Guds Fjende af Natur, men at en Fjende ſkulde elſte ſin Fjende, det ſteer ikke. Havde der af Naturen været gode Menneſter ſom onde, ſaa havde Gud forudſeet de Gode ſom ſaadanne, ſaa var det Menneſket, der med ſin gode Villie valgte. Men der ere ingen gode Menneſter, de ere alle onde. Forud har Gud alſaa blot ſeet, at Ingen vilde antage Christus; men han ſaae ogsaa, hvad han ſelv vilde gjøre for at forhindre, at Christus ſkulde være død heel ſorgjæves. Det er, hvad Gud foretog ſig at gjøre, ſom er Aarsag til, at jeg er det, jeg er.

Schmidt: Jeg hvilede med mit Udſagn paa Guds Ord, idet jeg anførte, at Gud er upartiſt, og har udvalgt os til Salighed i Christo Jeſu. Med Henſyn til Udvalgſen, ſtal jeg endnu anføre nogle Skriftsteder, ſom viſe,

at Jesus er bestemt til at være alle Menneskers Frelser. Det hedder: „See det Guds Lam, som bærer Verdens Synd.“ Christus kaldes Verdens Frelser. Der siges, at man bør vogte sig for Forargelse, hvorved den strøbelige Broder kan fortages, for hvis Skyld Kristus er død. Det hedder: Som Alle dø i Adam, saa skulle Alle levendegjøres i Christo. Det Ene indeholder altsaa ligesaa Meget, som det Andet. Christi Lydighed strækker sig lige saa vidt, som Adams Ulydighed. Det hedder videre: Gud vil ikke, at Noget skal forlades; men at Alle skulle komme til Omvendelse. Disse Skriftsteder, frygter jeg, vil komme i Strid med den i Dag fremsatte Udvælgelseslære.

Købner: Br. Schmidt sagde, at han med sin Anskuelse hvilede paa Guds Ord; men det kommer an paa, om det i Virkeligheden er saa. Ikke Alle, som mene at bygge paa Guds Ord, gjøre det derfor. Guds Ord i sin Heelhed er kun virkelig Guds Ord. Et afrevet Stykke, er ikke Guds Hjerte, Sind og Mening, allermindst naar det skal bruges til at ophæve og tilintetgjøre et andet Guds Ord. Modstanderne af Udvælgelseslæren omtale altid de samme Skriftsteder, men aldrig de andre, som synes at være imod den. Jeg troer det Altsammen, hvad der staaer skrevet, ogsaa disse Jesu Ord: „Jeg beder ikke for Verden, men for dem, som Du haver givet mig,“ og lignende Steder, s. E. „Men der Hedringerne det hørte, bleve de glade og prisede Hertens Ord og troede, saa mange, som vare beskiftede til det evige Liv.“ Ap. Gj. 13, 48. Selv om der er Noget i Guds Ord, som synes at modnige noget Andet deri, saa siger jeg, at det er Guds og ikke min Sag at kjende Sammenhængen. Jeg troer hvert for sig heelt og holdent. De, som ikke troe Udvælgelsen, sige til mig: Du kan ikke troe, at Gud vil, alle Mennesker skulle blive salige, da Du troer paa Udvælgelsen? Men jeg svarer: Hvorfor ikke? Gud vil, at de skulle omvende sig og blive salige. Det troer jeg. Han gjør sig den uudligeligste Møje med Mange, for at faae dem omvendte. Men naar de tilsidst slet ikke ville, lader han dem vælge deres egen Undergang. Dog nogle

tvinger han til at blive salige, — det troer jeg ogsaa. Hvis han ikke vilde frelse Menneftene, saa havde han ikke sendt sin Søn, at lide for dem; saa havde han ikke sendt Evangeliet til Alle. Men det er netop hans Villie, at Alle skulle omvende sig og leve.

Schmidt: Mig synes, det er Røbners Mening, at Gud har udvalgt Nogle til Salighed, og bestemmet Andre til Fordømmelse.

Røbner: Jeg troer, at Gud har udvalgt Nogle til Salighed, hvilke han ved sin Aands Virkning driver til at elske ham; men jeg troer ikke, at han har bestemmet Nogen til Fordømmelse.

M. Olsen: Menneftet har en fri Villie. Naar det hører Evangeliet, saa staaer det Menneftet frit for at forsøge eller annamme Sandheden, hvilket det vil.

Røbner: Med Hensyn til hvad Br. Schmidt sagde, endnu Følgende (thi jeg blev ikke færdig, fordi M. Olsen afbrød mig). Der er ikke Tale om, at Menneftene ikke kunne blive salige. Alle kunne blive det. Forløsningsværket er frit og aabent for Alle. Hvis hele Verden kom til Jesus i Dag, saa bleve de Alle salige; thi han siger: Den, som kommer til mig, skal jeg ingenlunde støde ud. Men naar jeg ikke vil gaae hjem til Br. Petersen, hvor jeg logerer, saa kommer jeg ikke hjem, uden man vil slæbe eller bære mig derhen. Jeg mærker og seer, at min Gud mod min naturlige onde Villie bærer mig hjem til Sit. Vi maae vænne os af med at sige: vi kunne ikke. Vi kunne troe Alting, selv det Urimeligste af hvad vi høre; hvorfor skulde vi da ikke kunne troe paa Kristus? Man kan elske Benge, Mennefter osv., hvorfor skulde man da ikke kunne elske Kristus? Man vil ikke; man kan ikke lide ham. Er Gud nu uretsfærdig, naar han binder Hænderne paa Somme og fører Dem ind i Himlen? Sommer der sig for os at sige til Gud, det tør Du ikke? Naar de ikke ville ind i Himlen, saa maae de gaae til Helvede. Har Gud ikke Lov til uden deres onde Hjertes Samtykke at frelse dem!

Schmidt: Ligejom Alle dø i Adam, saa skulle Alle

levendegjøres i Kristus. Udydigheden i Kristus strækker sig ligesaa vidt, som Udydigheden i Adam.

Røbner: Men jeg spørger: Kan Nogen levendegjøres i Christo uden Tro? Nei! hvo, som troer paa Kristus bliver salig. Vil Broder Schmidt have det anførte Sted forstaaet saaledes, at Menneffene kunne komme i Himlen uden Tro paa Kristus? Troen paa ham, er jo Betingelsen. Men Ingen ønsker at tro eller troer af sig selv. Hvordan skal jeg, som Guds Bjevde, elste Gud! Og saa længe jeg ikke elsker ham, troer jeg ikke paa ham. Jeg kan, men jeg vil ikke. Gud giver at ville og at udrette. Den gode Villie er fra ham, den onde er min egen, ham uvedkommende. Videre end dette kan jeg ikke begribe noget i hele Sagen. Jeg kan prædike mig ihjel, uden at Menneffene derfor ville omvende sig, og troe paa Kristus; men saa kan der komme en Tid, da Gud ved sin Aand virker paa dem, da han gjenføder dem. Jeg har ikke født mig selv, hvad mit Legeme angaaer. Det vilde være det Allerumeligste, hvis jeg troede dette. Gud har ikke spurgt mig, om jeg vilde fødes; saaledes har han ei heller spurgt mig, om jeg vilde gjenfødes. Eller spurgte han mig, saa svarede jeg Nei!

M. Olsen: Det kan ikke nytte, at vi disputere mere om denne Sag; vi blive dog ikke enige.

Røbner: Hertil maa jeg bemærke, at det er ikke mig, men M. Olsen, som har bragt denne Sag paa Bane. Vi blive altsaa af ham nødt til at tale om den. Men hvad Resultatet angaaer, saa er det jo klart, at det ene Menneske ikke kan indgive det andet nogen Overbeviisning. Det er heller ikke sagt, at vi skulle tvinge Andre til at antage Dette eller Hiint. Derfor lade vi ogsaa disse Brødre af modsat Mening troe, hvad de ville. Alligevel tillade vi os at gjøre opmærksom paa, at vor Troesbekjelse er paa vor Side, at den indeholder Læren om Udvælgelsen, og at Baptisterne i Tydskland, England, Amerika osv., troe, som vi. Udvælgelsen er Baptisternes Lærdom. At være Lærer blandt Baptisterne og saa træde op mod Baptisternes Tro, finder jeg ikke at være ret og billigt. For Guds eget Vedkommende kan man have en

Mening, som Andre ikke have; men man bør ikke træde op og gjøre Tilhængere for sin Sag.

M. Olsen: Der er altsaa ingen Udsigt til For-
 ening, og hvorledes vi da skulle komme til at virke sam-
 men, er jo et Spørgsmaal. Jeg og Menigheden i Farre
 holde fast ved Helliggjørelsen. Men hvad der læres i
 Evangelisten, at et Menneſte kan synde, som Sand ved
 Havets Bred, og endda være et Guds Barn, der kan
 trøstes med at have en Talsmand hos Faderen, kunne vi
 ikke indrømme. Der siges, at Paulus kalder sig den største
 Synder, men var han den største, hvad ere da vi? Vi troe, at
 han, da han sagde dette, talte om sin uomvendte Til-
 stand og ikke om sin omvendte. Som omvendte siger han
 om Guds Børn, at de ere Hellige, Elſte osv. Naar vi
 ere retfærdiggjorte ved Troen paa Jesus, saa maae vi
 ogsaa have faaet Raade til at føre et helligt Levnet. Vi
 maae, fra vor Omvendelse af, vandre retfærdigt og øve
 os i at have en uskadt Samvittighed baade for Gud og
 Menneſter, forarbeide vor Saliggjørelse med Frygt og
 Bæven, og besitte os paa at befæste vort Kald og vor
 Udvælgelse. Men det fremgaaer af, hvad Røbner har
 sagt, at naar vi blot tro, at vi ere uvalgte og gjenfødt,
 saa kommer det ikke saa nøie an paa vor Helliggjørelse.

Røbner: M. Olsen siger, at Christne skulle vandre
 retfærdige, følgerig være retfærdige mod hverandre; men
 den kjære Broder har ikke været retfærdig i det, han
 sagde. Det var en strækkelig Bestyldning, han fremkom
 med, at vi ikke holde stærkt paa Helliggjørelsen. Vi have
 hørt det Allesammen. Han mener, at han maa optræde
 imod os, fordi vi troe og lære, at naar vi ere forløste,
 saa kunne vi leve, som vi ville. Er hans Bestyldning
 sand? Er vor Lærdom, som han paastaer? Hvordan tør
 han udtrykke sig, som han har gjort? Hvem af os tager
 det ikke nøie med Helliggjørelsen? Hvor er den, som
 gaaer let hen over Helliggjørelsen og tager det ikke al-
 vorligt med den? Kan man udpege en Saadan, saa tør
 han ikke blive iblandt os. I Modſætning til alle ugrun-
 dede Bestyldninger vidner jeg for Alle, som kunne høre:

Fortabt gaaer Enhver, der ikke lever, som Gud byder. Fortabt gaaer Enhver, som ikke helliggjøres. Fortabt gaaer Enhver, som ikke troer, at Gud har en bestemt Villie, hvorefter han skal rette sig. Om han end siger, at han er gjensødt, saa er det Løgn. Han er hverken udvalgt eller gjensødt. Træet skal kjendes paa Frugten, og naar jeg ikke lever eiter Guds Ord, saa gaaer jeg fortabt. Retter jeg mig ikke efter Guds Villie, hvad Beviis har jeg da for, at jeg er bleven omvendt? Men hvis jeg i Dag omsavner Jesus og elsker ham i Gjerning, saa har jeg derved et Beviis for, at jeg hører ham til, og saa kan jeg glæde mig ved, at Gud i sin evige Raadslutning har gjort mig til sit Barn.

M. Larsen: M. Olsen sagde, der lærtes i Evangelisten, at et Menneſte kunde synde med Overlæg, og dog være et Guds Barn, at man kunde synde, som man vilde, og endda trøſte sig ved at have en Talsmand hos Faderen. Jeg protesterer derimod og appellerer til mine Brødre, som have læst Evangelisten. Den lærer ikke ſaaledes. Tværtimod hedder det: „Hvo, som med Overlæggelse kan forberede en Overtrædelse, han er endnu et ſandt Barn af den gamle Slange.“ Der læres blot i Evangelisten, at Guds Børn ſynde paa mange Maader af Skrøbelighed, og hvis de endog ſkulde komme til at begaae en Synd, ſom kunde synes at være begaaet med fri Villie og Overlæg, ſaa var der intet Andet for dem, end at ſøge Herren paany og trøſte sig ved, at de havde en Talsmand hos Faderen. (S. Evg. Nr. 9, 10, 11 f. A.)

Chr. Nielsen: Jeg holder ikke med M. Olsen. Det er Uret af ham at tale ſaaledes om Indholdet af Evangelisten; men jeg troer dog, at jeg bør tale et Ord til hans Undskyldning. Han er ført bag Lyset og ſtræmmet bort af en ſlet Mand, ſom i ſin Lære om Udvælgelsen gif til farlige Overliaheder, ſaa vi Alle forſtræffedes for en ſaadan Lære. Men ſiden Br. Røbner er kommen hertil, og vi have hørt ham, have vi ſaaet andre Tanter, og kunne Alle fordrage Udvælgelſelæren; Nogle kunne endog glæde ſig ved den.

J. A. Petersen: Derjom det kunde bevises, at det stod bedre til i Farre Menighed med Helliggjørelsen, end hos os Andre, saa kunde M. Olsen have nogen Ret til at tale saaledes, som vi nys hørte. — Jeg har aldrig hørt nogen Baptist sige, at vi kunne leve, som vi ville, og endda blive salige.

M. Olsen fremhæver atter, at han ikke kan dele Anskuelse med Røbner i, at Gjenfødtte ikke kunne fortales og mener, at det, at være udvalgt og gjenfødt, ere to forskjellige Ting. Han paastaar at have bragt i Erfaring, at Unge af de Gjenfødtte kunne falde fra og ønsker, at Røbner vil bevise sin Mening.

Røbner: Intet er lettere, end dette. Men med Hensyn til det Andet, der blev talt om, vil jeg tilføie, at naar en Lærdom skal kjendes paa sine Frugter, og den saa drager et Slør for Diuene, saa man ikke kan see sine Brødres Liv og Handlemaade, som de ere, men bliver haard og uretfærdig imod dem og beskylder dem for at leve som de lytte; saa er det klart, at en saadan Lærdom ikke er god. Jeg gjør ingen Forskjel paa dem, som troe Udvælgelsen, og dem, som ikke troe den. Jeg beskylder ikke mine Brødre, som ere af modsat Mening for at leve i Synd og Daarlighed. Hvad Udvælgelsen og Gjenfødselsen angaaer, saa er det vel sandt, at de ere to Ting, men de staae i den nøieste Forbindelse med hinanden. Udvælgelsen er skeet før Verdens Grundvold blev lagt, og er altsaa ikke endnu Gjenfødselse; men Gjenfødselse, som først kan finde Sted med et Menneske efter dets Tilblivelse, er ligejaavel som Udvælgelsen noget, der skeer uden os, ved Guds Kraft, og som skeer ifølge Udvælgelsen. M. Olsen siger, at Unge kunne falde fra. Jeg siger: Gamle kunne ogjaa falde fra. Hvo, der troer om sig selv, at han ikke kan falde fra, han kjender sig ikke selv. Seer jeg til mig selv, da er det ikke usandsynligt, at jeg om et Aar er faldet fra, ja befunder mig i Helvede; men derjom jeg om et Aar staaer i Guds Naade, saa siger jeg: det er Gud, som har bevaret mig. Dog naar en Frafalden ikke kommer til Opreisning, men døer

i sin Synd, saa har han aldrig været gjenfødt. Vi maae desværre tilstaae, at der iblandt os gives Saadanne, der tidligere eller sildigere aabenbare sig som Menneſter, der ikke ere gjenfødt. Der have endog været dem, som vi have seet op til med særdeles Agtelse og Kjærlighed, og som dog ere faldne fra. Hvo har Beviis i Lommen for, at han er gjenfødt? Hvo kan sige, at han er gjenfødt, fordi han i mange Aar mener at have været omvendt? Heri ligger intet Beviis. Men naar jeg i Dag ligger i Jesu Arme, saa har jeg Ret til at tro, at jeg er gjenfødt.

M. Olsen: Dette Sidste, som Købner siger, vil jeg tiltræde, deri ere vi enige; men hvad der er indrykket i Evangelisten er ikke overeensstemmede hermed.

J. A. Petersen: Vi prædike jo hver Dag om, at vi skulle randsage og prøve os selv; denne Formaning forudsætter, at det er fornødent saaledes at forarbejde sin Saliggjærelse.

M. Olsen omtaler, at Konferentsen havde forkastet Skriftet om Frafald fra Naaden. Dette Skrift synes han indeholdt herlige Formaninger til Guds Børn, om at bejæste deres Kald og Udvælgelse.

N. Larsen: Med Hensyn til det M. Olsen for sagde, at hvad der er indrykket i Evangelisten ikke er overeensstemmende med Købners Ord, maa jeg bemærke, at der aldrig har været ført anden Værdi i Evangelisten, end den Købner fremsatte, hvilket saa mange Artikler bevise.

E. Hansen bemærker, at der forhen havde været to Strømninger i Kjøbenhavn; men siden Købner er kommen dertil, har dette forandret sig, og der er bleven Troes-enighed.

J. A. Petersen minder om, at Købners Uttringer angaaende det nævnte Skrift om Frafaldet staaer at læse i Protokollen for 1867.

Købner: Det omtalte Skrift fremdrager kun det Halve af Skriftens Indhold; men vi maae i dette Tilfælde og altid have alt Guds Ord med for at faae en Sandheds Sum.

Chr. Petersen spørger M. Olsen, om en Udvalgt

kan fortæbes? hvortil denne svarede Nei. Han spørger atter, om en Gjenfødt kan fortæbes? Hertil svarede M. Olsen Ja, og bemærkede, at en Retfærdig kan falde.

E. Hansen: Ja der staaer skrevet: En Retfærdig kan falde 7 Gange; men det hedder ovenpaa: „og staae op igjen“.

Røbner: De kjære Brødre, som staae paa Begribelighedens Side, skulle tænke lidt mere paa, hvad der dog alt er ubegribeligt; thi jeg gad vidst, hvad de ville svare til følgende Spørgsmaal: Hvorfor har Gud skabt Menneffene, da han dog vidste, at utallige af dem vilde komme i Hei vede. Hvorfor har han skabt dem saaledes, at denne ene Stamfaders Fald maatte blive Alles. Menneffenes Forbindelse med Adam blev Aarsag til Millioners Fortabelse? Hvorfor skabte han Menneffene med Kjøn og Livsfrugt? Hvorfor ikke, som Englene i Himlene, der ere skabte, saa der ingen Syndsforplantelse ved Fødselen hos dem finder Sted. Her staaer vor Forstand stille, og vi maae tilstaae, at vi Intet kunne begribe.

Schmidt bedrøves over, at han skal fremslides, som en Begribelighedslærer. — Han appellerer til Forsamlingen.

Røbner: Jeg kan ikke fritjende Dem, kjære Broder, Deres egen Mund har sagt os det.

M. Olsen troer ikke, at Guds Ord er imod Fornuft; derfor maa man ogsaa med sin Fornuft begribe Guds Ords Lærdomme.

E. Hansen: Jeg vilde vise Schmidt hen til de Ord, som M. Olsen nu talte og spørge ham, om dette ikke er Begribelighedslære. Jeg for mit Vedkommende kan ikke begribe alle Guds Ords Lærdomme; men jeg troer dem.

Røbner: Man kan være en Begribelighedslærer og dog være en god Christen. Min Paastand med Hensyn til Begribeligheden er derfor slet ikke at sammenligne med den Bestyldning, jeg før maatte høre, nemlig at jeg forsamte Helligjørelsen. Der er Intet, som er mere krænkende end dette.

M. Olsen: Jeg tilstaaer, at jeg kan have forseet

mig i min Udtalelse, og jeg vil derfor bede om Forladelse, og jeg troer nok, at vi kunne virke sammen i Fred og Enighed.

Røbner: Det glæder mig, at M. Olsen indseer, at han har feilet. Jeg vil nu blot tilføje: det er netop Hovedsagen, at vi vandre paa Helliggjørelsens vei, men Meningerne, om hvorledes dette bedst kan opnaaes, ere deelte. Der ere dem, som mene, at det Bigtigste til Helliggjørelsens Fremme er, at formane til Helliggjørelse, til at forarbeide sin Saliggjørelse med Frygt og Bæven, til at prøve sig selv, til at stride imod Synden oiv. Men vi troe, det er endnu Bigtigere at opflamme Hjertene til Tro paa og Kjærlighed til Jesus ved at vise dem, hvor stor, fast, evig og usorandelig hans Naade er. Erfare de først Jesu Kjærlighed i sin Storhed, og indtages de af den, saa bestræbe de sig ganske vist ogsaa for at gjøre hans Villie. Men fordi vi betragte det Gue, at opflamme Tro og Kjærlighed, for det Bigtigste, derfor betragte vi ikke det Andet for overflødigt.

L. Jacobsen: Der er talt om, at Paulus kaldte sig den største Synder (1 Tim. 1, 15. 16.); men nu mene nogle, at han i Rom. 7 taler om sin omvendte, Andre derimod, at han taler om sin omvendte Tilstand.

Røbner: Den Kundskab, man har om sig selv, retter sig efter det Liv og Lys, man har fundet i Naaden, og den Kjærlighed, man har til Jesus. Er det aldeles mørkt udenfor Kapellet, saa er det ogsaa mørkt herinde, saa man er udsat for at løbe lige paa Bænkene. Er det derimod lidt lyst udenfor, saa kan man nok see Bænkene, men Smaating paa Gulvet kan man endnu ikke see. Bliver det endnu lysere, kan man see Sand og hver en ubetydelig lille Ting, som ligger paa Gulvet. Men det kan blive saa lyst, at man kan see Støvgran danske op og ned i Solens Straaler. Saaledes er det med en Christen. Jo mere han oplyses af Naadens og Kjærlighedens Lys, jo større Synder er han i sine egne Dine, det vil sige, jo tydeligere seer han selv Sandstorn paa Gulvet og Støvgran i Luften i sit Hjerte og

Løvet. Saaledes gif det Paulus. At han var en saa stor Synder, see vi ikke, derfor ønske vi at være som han; men han saae sig selv saaledes, thi han saae ind i sit Hjerte og kjendte sig selv. Det var netop et Beviis paa, at han klyngede sig op til sin Frelser, og hvilede ved hans Bryst.

Struve: Jeg maa tilstaae, at det er gaaet mig, som det gif Paulus. Jeg troer, at alle Guds Børn ønske at blive fri for Synd. Det gjør mig ondt, at jeg er saaledes, som jeg er, men jeg er saaledes, og derfor maa jeg fly til Jesus. — Slutted Kl. 11 $\frac{1}{2}$.

Begyndt igjen Kl. 3 Eterm.

China-Missionen.

Røbner: De til et Forbund forenede Menigheder af døbte Christne i Tydskland, Danmark etc. have besluttet at udsende en Missionær til China. Skjøndt vi alle have nok at gjøre med vor egen Missionsmark i Hjemmet, maa vi dog ikke forglemme de Hedninger, som ere langt borte. Vi have en Mand, som jeg troer er skiftet til denne Gjerning, og han ønsker gjerne at blive uderstøttet af vort Forbund. I China findes over 400 Millioner Mennesker, altsaa $\frac{1}{3}$ af Jordklodens Beboere, som ikke kjende Gud. Missionærerne, som have bolet sig der, have kun begyndt at virke lidt omkring ved Kysterne, og Frugterne af deres Virksomhed ere yderst saa.

Den kjære Broder, som vi agte at sende til dette store Land, har begyndt sin Virksomhed paa en lovende Maade. I Stade i Hannover, hvor han er født, fandtes en dødsdømt Forbryder, som var saa haard, at han hverken vilde høre Guds Ord af Præsten, der paa Embedsvegne gif til ham, eller af nogen Anden. Vor Broder hørte derom, gif til Præsten og bad om Tilladelse til at besøge Forbryderen. Præsten svarede, at der var gjort Alt, hvad der kunde gøres, for ham. Da vor Broder alligevel ønskede at besøge denne forhærdede Forbryder, gav Præsten ham Tilladelse dertil. Han blev indladt til Fangen; men fandt ham i den Tilstand, som man havde meddeelt ham. Dog lod vor Broder sig ikke

afholde fra at komme igjen. Længe sporede ingen Forandring; men endelig blev Fangens Hjerte bryet. Vor Herrer omvendte ham til stor Forundring for Alle. Dagen kom, paa hvilken han skulde henrettes. Vor Broder var hos ham den sidste Nat, fulgte med ham til Henrettelsesstedet, og talte med ham, indtil hans Hoved faldt paa Skafotter. Præsterne gif nu til ham, og takkede ham for den Gjerning, han ved Guds Naade havde udført. Denne vor Broder (Wäschlin er hans Navn) har i nogen Tid opholdt sig paa en Dannelsesanstalt i England, hvor han talte med en Chinejer. Han forstod vel ikke hans Sprog; men da de Begge kunde tale Fransk, gjorde de Aftale om at træffes i China. — Jeg anbefaler denne Broder til vore Forbønner og vor Understøttelse.“

Man havde allerede i flere Menigheder samlet Pengene til denne Mission, og da man haabede, at man ogsaa i Fremtiden kunne samle det Fornødne til Samme, saa var det Konferentsens almindelige Ønske, at den Chineseiske maatte blive en særskilt Mission.

Røbner: Det synes, at Herren har givet os Naade til at see os lidt om i Verden. I Kaplandet (i Afrika) have vi ogsaa faaet en Missionær ansat, og ham gaaer det godt. Brødrene have nok læst Beretningerne derom.

Ufordnede til Forbunds-konferentsen.

Røbner: Da vi talte om Foreningskassen og Konferentsen glemte vi at tage Bestemmelse om, hvilke Brødre, der skulle sendes til Forbunds-konferentsen i Hamborg næste Aar for at repræsentere den danske Forening. Jeg foreslaaer, at vi vælge nogle Brødre dertil.

Efter nogen Tale om denne Sag, valgtes Røbner, N. Larsen og Gräse.

Dernæst blev foreslaaet at sende

En Skrivelse til de danske Brødre i Amerika med Begjæring til dem om at bidrage til Gjældens Afbetaling paa Kopellet i deres Fædrelands Hovedstad.

Røbner var meget glad ved denne Idee og haabede, at Gud vilde fremme denne Sag.

L. Henriksen foreslog at rette Skrivelsen til L.

Bedersfen, og anbefaler ham som en utrættelig Broder, der vil gjøre Alt, hvad han kan, for os. N. Larsen og S. Hansen paatog sig, ifølge Konferentsens Opfordring, at skrive dette Brev; Røbner lovede at oversætte samme i det engelske Sprog, og sende baade det danske og engelske til denne vor Broder.

Fra den lægstørste Menighed spørges:

Maa ingen Andre end Medlemmerne være tilstede ved Menighedsforsamlingerne?

Flere Brødre svarede strax Nei!

S. Hansen: Det har ofte fundet Sted i de jydsk Menigheder, at der ere skete Optagelser i Bantroes Nær-værelse.

Røbner: Men nu kan det skee, at Ens Bekjendelse kan være god, men Vandelen daarlig. Er der nu Bantro tilstede, saa søle Sødskendene sig besværede ved at sige deres Mening om en Saadan.

Dahlgreen: Jeg mener, at vi bør ikke give Forargelse for Verden derved, at de faae Grund til at sige, vi have noget Hemmeligt.

Flere Brødre holdt for, at omendstjøndt det i flere Tilfælde ikke kunde skade, men endog være gavnligt, at Fremmede vare tilstede ved Prøvelser og Optagelser, saa var det dog ikke altid raadeligt, da der let kunde komme nogen Ordstrid angaaende Vidnesbyrdene for eller imod den, der skulde optages, og dette vilde misrekommandere Menigheden. Andre Brødre meente, at selv om man lod visse Fremmede være tilstede ved Prøvelsen, saa maatte man undlade det ved Afstemningen og Beraadslagningen.

Forslag: Konferentsen foreslaaer, at Menighederne holde fast ved den gamle Praxis, at der ved hver egentlig Menighedsforhandling og Afstemning ingen uden Medlemmer bør være tilstede. Enstemmigt besluttet.

Talen dreiede sig dernæst om

Den danske Evangelist,

hvilken Hans Mølholm udfædte udgivet 2 Gange om Aarseden. Dertil blev svaret, at det vilde tage for meget af N. Larsens Tid, og desuden kunde man ikke godt

gjøre Bladet dyrere for de fattige Medlemmers Skyld. Med Tiden, eiteriom Abonment-Antallet tog til, vilde han gjøre den lidt større engang imellem.

Dernæst kom

Bogsalg paa Bane,

og der spurgtes om, hvorvidt det var lovligt at kolportere med Bøger. Der foresloges, at gjøre sig bekjendt med den danske Lovgivning i denne Henseende.

En ubehagelig Sag fra Vandløse Menighed.

Røbner: I denne Menighed er en Mand, som virker imod Forstanderen og samler Parti. Denne Mand har tilskrevet Forstanderen et Brev, hvori han spørger, om han ikke frygter for, at han er liig en daarlig Hyrde (Ex. 34). Han har læst, at man paa Konjunkturisen har talt om at indføre en bedre Sang i Menigheden. Dette synes han at være høist farligt og fordærveligt. At man døber i Kapeller forekommer ham som en skræffelig Ting. Men at man vil oprette Missions-skoler, er endnu langt skræffeligeligere for ham. Han holder heller ikke af, at man opfylder Kapeller, hvor det ikke er aldeles uundgaaeligt.

Man kunde nu lade denne Mand beholde sin Mening med Fred; men det værste er, at han sætter sig imod Forstanderen og modvirker Menigheden.

Røbner læste noget af Brevet og bemærkede derpaa: Den arme Mand mener at være i Besiddelse af et stort Lys; men seer desværre ikke, at det er Hoimod, at sætte sig ved Siden af Moses og Profheterne. Herren kaldte Moses og Profheterne, at de skulde være hans Sendebud, og vi vide, at de næsten alle vare lærde Mænd. Kun Amos siger om sig selv, at han var ingen Profhet, men en Fæbyrde, det vil sige, at han havde ikke været paa en Profhetsskole, af hvilke der vare flere i den gamle Pags Tid, navnlig i Samuels og Elisa Dage. Den Apostel, som virkede mere end alle de andre tilsammen, var ligeledes en lærd Mand. Men affeet derfra, hvad enten de vare lærde Mænd eller ikke, saa vare Profheterne og Apostlene inspirerede, det vil sige Mænd, som vare Guds Talerpr. Deres Ord maa betragtes, som afgjørende, som

det, vi bør troe, uden at prøve. Men vort Ord er Intet imod Guds Ord i deres Mund. Vort Ord er kun en Fortolkning af deres Ord og intet Andet; og fordi vi kun ere Fortolkere, maae vi studere Guds Ord, og lade os belære af dem, som have mere Kundskab end vi. Vor Fortolkning, naar den er bedst, er alligevel svag, og med Hensyn til den maae de, som høre, gjøre, hvad skrevet er: „Prøve Alt; beholder det Gode“. — Menigheden, som denne Mand hører til, maa kalde ham for sig og formane ham. Hvis han da ikke vil høre og bliver ved at forstyrre Freden og fremkalde Trætte, da maa idetmindste hans Prædikeembede fratages ham.

Ebr. Nielsen; Det er at befrygte, at dette Brev, hvis det kom i Hænderne paa uerfarne, om endog oprigtige Sjæle, vilde anrette stor Skade.

Røbner: Det er den allerstræffeligste Ting at fremsætte Noget som Genfaldighed, der netop er det Modsatte af virkelig Genfaldighed. Den virkelige Genfaldighed betager i, saaledes at være indtaget af vor Herre Jesus, at alle andre Ting synes ringe og ubetydelige. En saadan Genfaldig er allerlængst fra at give sig af med Smaaligheder og Ting, som den Ene har en anden Mening om end den Anden. Den Genfaldige lader Enhver i mange Ting handle efter sin Overbeviisning. Men at oplaste sig til Dommer over Alt, rette og mønstre og anke snart over det, snart over hiint, det er at tilintetgjøre den hellige, dyrebare Genfaldighed; thi over al den Reformation faaer man jo ikke Tid til at glæde sig ved Jesus i Fred. Hiin Hærd er ikke Andet end Selvtjærlighed og Hovmød under Genfaldigheds Maaſte.

Konferentsen kunde ikke undlade at udtale sin Misbilligelse over dette Brev.

Dahlgreen spørger: Hvad er

Synd til Døden, 1 Joh. 5, 16.

Han mener, at der med disse Ord siges det Samme, som i Ebr. 10, nemlig at synde med fri Villie.

Røbner: Jeg forstaaer det saaledes, at det er en Synd af særegne Bestaaffenhed, og forstjellig fra en Synd

imod den Helligaand, skjøndt begge Synder kunne være forenede. Synden mod den Helligaand bestaaer deri, at et Menneſte sætter sig op imod Guds Aands klare Lys, som Pharisaerne, gjorde, da de i deres Jndre vare overbeviste om, at Jesus gjorde en god Gjerning i Guds Navn, men alligevel sagde, han var af Satan. Jeg troer, at denne Synd begaaes meget ofte. Naar Evangeliet prædiktes, saa er der Nogle, som høre, men ikke forstaae det. Andre forstaae endeel deraf; men der kunne være dem, for hvem det bliver saa klart, som om Kristus stillede sig hen for dem og sagde: Vil Du høre mig til eller ikke? Saa kommer det afgjørende Dieblif. Svares der „Nei“, saa kommer Guds Aand, imod hvem de syndede, aldrig mere til Saa-danne. De gaae fortabte, om de end leve nok saa længe. — Men at synde til Døden, troer jeg, er endnu noget Andet, end blot at synde mod den Helligaand. Man kan finde Folk, som tilsyneladende ere Christne, men som falde fra, søle sig i Synden, og tage Deel med Verden; dog for Saa-danne maa man nok bede. Men naar de foruden deres Frasald sætte sig op imod Sandheden og bespottede Kristus og hans Lære, saa troer jeg, at de synde til Døden, og at man da ikke skal bede for dem. Almindelige Bespottere i Verden skulle vi bede for. At ikke blot Synden imod den Helligaand menes, er klart, thi hvorledes kunne vi vide, om et Menneſte har begaaet den og derfor ikke kan omvendes? At synde til Døden maa jo være Noget, som man kan see og høre, esteriom man ikke skal bede for en saadan Synder.

Ek man fremførte endnu 1 Petr. 2, 8, og spørger: Hvad skal der forstaaes ved de Ord:

Hvilke stode an, idet de ikke troe Ordet, hvortil de og vare bestemte?

Svar: Det skal forstaaes, som der staaer. I det Hele taget skal man vænne sig til at forstaae Guds Ord saa ligefremt, som muligt. De Steder, som ere billedlige, ere sædvanlig lette at skjelne fra dem, som skulle forstaaes bogstavelige.

Flere Brødre yttrede sig i Korthed desangaaende,

og Math. 13, 10—15 blev læst med den Bemærkning, at det talte om det Samme. Et man veed ikke, om de vare bestemte til at troe Ordet, eller om de vare bestemte til ikke at tro det. Røbner: Begge Dele. De vare, som Alle, bestemte til at troe; men da ikke vilde, saa bleve de for-
 kastede, og altsaa bestemte til ikke at troe, som engang Pharao, hvis Hjerte Herren forhærdede, efter at han først selv havde begyndt at forhærde det.

Konferentsen sluttedes nu med en kort Tale af Røbner. Han sagde: Kjære Brødre! Vi have Aarsag til at prise Herren. Naatte vi dog komme saavidt, at vi ret kunde iatte, der kommer ikke en Time, for hvilken vi ikke have Aarsag til at prise Herren. Vi have bitterliat havt Aarsag dertil i disse Dage, især naar vi see hen til vor egen Svaghed, som vi ogsaa have følt i den korte Tid, vi vare samlede. Herren har ikke ændset denne, han har været iblandt os og hjulpet os, at vi ikke videre have saaret og bedrøvet hverandre. Det Videt, der forekom iblandt os, er ikke at agte, naar vi tænke paa den Mordergrube i vort Bryst. Det er en stor Naade, at han har holdt Fred iblandt os, og bragt vore Hjerter tættere sammen. Til de andre Konferentser, der have bidraget til at sammenbinde os som med en Kjærligheds Kjæde, er dette nye Led nu ogsaa kommen. Derfor gjentager jeg: priser den trofaste Herre! Hvor mange slemme Ting kunde ikke undgaaes, naar vi mere sit at see, at vi fremfor Alt burde prise ham! Naar en Broder, som den, vi nys talte om, havde tænkt paa de mange Sjæle, som ere blevne omvendte her og allevegne ved Herrens Naade og havde derfor ligget paa sine Knæ og priist sin Gud, saa havde han ikke skrevet, som han har; ikke hengivet sig til mørke, barnagtige Betænkneligheder, ikke hengivet sig til Doblelssge. Derfor vil jeg anbefale Eder og mig selv at takke Gud og at glemme Alt, hvad han ved sit Blod har slaaet en Streg over. Hvi skulle vi revse, naar Herren ikke gjør det! Lad os drage bort herfra med Lov og Priis. Han har, som en trofast Hyrde, bevogtet og fødet os, sine Faar. Jeg fryder mig ved, at vi med

Glæde kunne vente paa den næste Konferents. Saa værers han da med os, at naar vi komme sammen igjen, vi da maatte takke ham med nye Psalmer, han, som gav os sit Hjerte -- ja sig selv! Amen!

Han sluttede derpaa med en hjertelig Bøn, som af Alles Hjerter fremkaldte et: Amen!

